



De Zuid-Afrikaanse vlag.

Apartheid

Door: Jos Verhoeven

23-03-2023

Cultuur

Alles wil hij weten over Nederland. Verrukt hoort hij dat we hier ook wel eens sneeuw hebben. 'Dan is het er dus ook koud', stelt hij vast. Noël brengt ons thuis in zijn Uber na een uitstapje in Kaapstad.

'*Are there people like me?*' vraagt hij. Ik vraag wat hij precies bedoelt. '*Black people*', is zijn vraag. Ik antwoord bevestigend. Hij zegt onderzocht te hebben of hij niet in Nederland aan de slag kan. Hij gelooft niet in een toekomst in Zuid-Afrika.

'Het land is naar de Filistijnen aan het gaan. Er is te weinig werk, niet voldoende huizen, continue stroomuitval en de bestuurders denken alleen aan zichzelf.' Hij kwam tot de ontdekking dat er voor een emigratie veel papierwerk aan te pas komt en de kans op succes erg klein is. 'Of ik niet een goed woordje voor hem kan doen als ik terug ben? Zijn er veel baantjes voor chauffeurs beschikbaar?'

Hoe ga ik deze man in vredesnaam uitleggen dat we inderdaad veel chauffeurs nodig hebben, maar dat ons klimaat op dat vlak veel guurder is dan het weer? Dat een goed woordje doen bij ons niet de meest effectieve manier is om iets gedaan te krijgen. Wat lafjes beloof ik een goed woordje voor hem te doen. Met de nodige gene neem ik zijn enthousiaste omhelzing in ontvangst.

Ik was op reis in Zuid-Afrika

Een land met bijzondere banden met dat van ons. Afgelopen weken vooral in de belangstelling vanwege het populaire tv programma 'Wie is de Mol'. Vroeger vanwege onze koloniale interesse in de centrale ligging en natuurlijke rijkdommen. Een land ook dat in de recente geschiedenis gebukt ging onder een wreed apartheidsregiem. Dat regiem is verdwenen, maar de apartheid geenszins. Die loopt nu niet langs politieke, maar sociaal-economische lijnen.

Denzly in Addo verwoordde dat treffend. Hij gidste ons door een ruig natuurgebied en verraste ons keer op keer met zijn enorme kennis van de flora en fauna. 'Kijk', zo wees hij ons in de verte. 'Daar rechts wonen wij', en hij wees naar een wat armetierig gebouw op het uitgestrekte terrein. 'En daar wonen de blanke personeelsleden van ons bedrijf.' Daar, was een paar honderd meter verderop aan de linkerkant waar keurige huisjes naast elkaar stonden.

'Vorige maand heb ik een blanke gids opgeleid, een jonge jongen nog. Toen de opleiding klaar was, is hij in dienst genomen en hij verdient ruim 30% meer dan ik.' Joshua in Beaufort-West reageerde vrij laconiek op mijn vraag waar hij van droomde. 'Arme mensen zonder geld dromen niet', was zijn primaire reactie. Hij kwam oorspronkelijk uit Zimbabwe. Hij had tien jaar geleden vrouw en kinderen achtergelaten om geld voor zijn familie te verdienen in de horeca in Zuid-Afrika. Hij zag zijn gezin nu één keer per jaar. Na een busreis van drie dagen.

Ons vielen zijn lange werkdagen op. Toen we vroegen of hij in de bedrijfskeuken at, antwoordde hij dat hij na zijn dienst zelf kookt. Het eten dat overbleef van de gasten ging naar de honden van de eigenaren. Bij doorvragen bleek hij wel degelijk een droom te hebben. Samen met zijn familie een kippenbedrijf runnen. Vol passie vertelde hij hoe hij dat voor zich zag.

De ochtend na de terugreis open ik de gordijnen. Een wit sneeuwtafje bedekt daken en tuinen.

Over de auteurs

Misschien geen bekende Nederlander, maar wel een bekende in het Land van Goed Doen: Jos Verhoeven, directeur van maatschappelijk investeerder Start Foundation. Verhoeven is met zijn club een schoolvoorbeeld van 'nieuwe' filantropie: honderd procent missiegedreven. Zijn credo: 'Alleen het doel telt'. Verhoeven slaagt er tot op de dag van vandaag telkens weer in de media te halen met opzienbarende projecten om de arbeidsmarkt voor kwetsbare werkzoekenden werkelijk inclusief te maken. Verhoeven: 'We blijven doeners natuurlijk, activisten, rebels op zijn tijd. Dat hoort bij het dna van Start Foundation. Maar we zeggen nooit alleen maar nee. Als we vaststellen dat iets niet werkt, is de vervolgvraag altijd: en hoe dan wel? En we blijven onafhankelijk, ongebonden en vrij. Dat zijn óók kernwaarden.'